

K automatizaci a mechanizaci velení

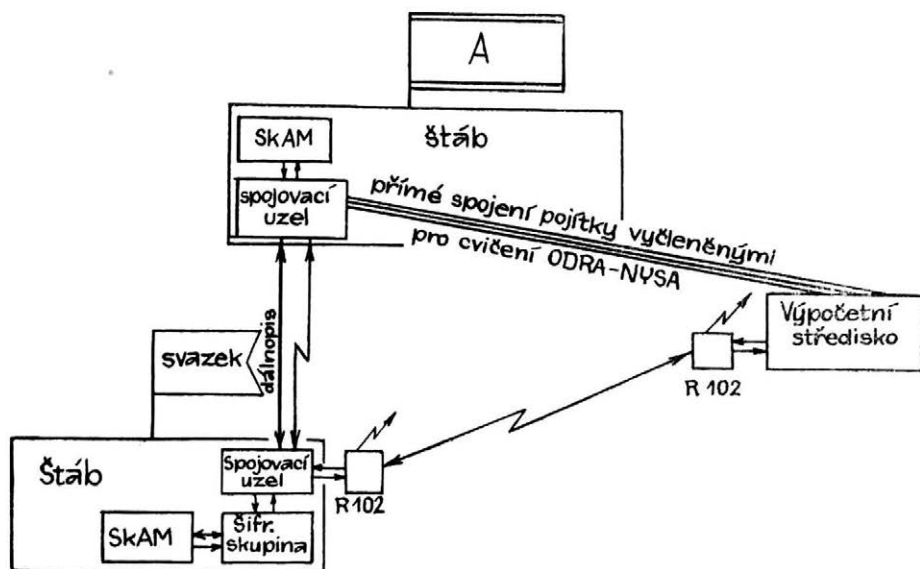
Rozbor výsledků cvičení ODRA-NYSA z hlediska skupin automatizace a mechanizace ČSLA (dále jen SkAM), které se cvičení zúčastnily (příslušníci VzŮ 401, 060, 063), týkal se zejména použitelnosti programu, složení a množství jednotlivých SkAM a možností přenosových cest mezi skupinami a výpočetním střediskem, které ředitelství cvičení dalo k dispozici cvičícím štábům svazů i svazků.

Cíle cvičení ODRA-NYSA byly splněny. K dalšímu rozvoji automatizace a mechanizace je však nutné vyřešit pro stupeň

svazek některé další problémy, týkající se SkAM na tomto stupni. Jsou to zejména

- místo a organizační začlenění skupiny ve štábu,
- složení skupiny,
- materiálně technické vybavení.

Rozhodujícím předpokladem k řešení těchto problémů je skutečnost, že výpočetní středisko patří do organizace štábů svazu. To znamená, že vstupní údaje programů, zpracované skupinou automatizace a mechanizace na svazku, je nutné předávat tomuto středisku.

Obr. 1 - Organizační schéma a přenosové cesty použité na cvičení ODRA-NYSA

Místo, úloha a organizační začlenění skupiny automatizace a mechanizace v rámci štábu svazku

Štáb svazku představuje celek, jehož funkční náplň je organizovat a plánovat bojovou činnost, dále řídit a velet podřízeným vojskům (jednotkám druhů zbraní) v průběhu boje v rámci zámyslu nadřízeného štábu (svazu) a rozhodnutí velitele svazku.

Řídící i výkonnou složkou celého štábu svazku je bezesporu operační oddělení, které je nejvíce využíváno v procesu organizování, plánování, řízení a velení. Ostatní složky štábu plně spolupracují s operačním oddělením, zejména v otázkách své odbornosti. Ve své činnosti se

řídí jednotným zámyslem a rozhodnutím velitele svazku.

Operační oddělení představuje složku štábu, která musí pro svoji práci disponovat dostatkem podkladů. Informace k němu přicházejí v různé formě od podřízených, nadřízených, sousedů a ostatních složek štábu. Po jejich zpracování opouštějí jej jako nařízení, rozkazy apod. Největší potřeba automatizace a mechanizace zpracování těchto informací je tedy na operačním oddělení. Proto je přirozené, bude-li SKAM začleněna do operačního oddělení.

Složení skupiny automatizace a mechanizace

Úkolem SKAM není nahradit štáb, ale usnadnit, urychlit pracovní činnost a omezit subjektivní vlivy pracovníků štábu v celém dlouhém procesu bojové činnosti svazku. Proto počty osob ve SKAM by měly zvyšovat plánované počty štábů — operačního oddělení.

Obsah a kvalita práce SKAM předpokládá vysokou odbornou připravenost všech jejích příslušníků. Kvalifikační předpoklady považují za vhodné rozdělit takto:

- vojenské vzdělání, odpovídající úrovni příslušníků štábů svazku,
- vyškolení v otázkách použití metod operačního výzkumu,
- základní znalosti programů, použití na stupni svazku zejména v otázkách získání a přípravy vstupních údajů,
- ovládání a manipulace s přenosovou, případně šifrovací technikou.

Vojenské vzdělání na úrovni příslušníků štábů svazku je základním předpokladem úspěšného zapojení příslušníků SKAM do celého procesu organizování, plánování, řízení a velení.

Odborná znalost a vlastní praxi ověřená náplň pracovní činnosti štábů umožňují maximální součinnost s jednotlivými složkami štábu a tím i efektivnost práce skupiny:

Kdo jiný může splnit požadavek na kvalitu a rychlost než ten, který v příslušném celku již pracoval a ví přesně jaké reakce mohou nastat vzhledem k různým situacím.

Vzdělání v otázkách operačního výzkumu a znalosti potřeb programů jsou neod-

dělitelné skutečnosti, jimiž musí být příslušníci SKAM vyzbrojeni. Tyto znalosti je odlišují od ostatních příslušníků štábů a tvoří z nich odborníky, představující spojovací článek mezi štábem svazku a výpočetním střediskem.

Základní znalosti metod operačního výzkumu umožňují průběžně zkoumat a analyzovat činnost štábu svazku a tak nepřetržitě hledat další cestu k zlepšení práce štábu.

Znalost potřeb programu a jejich možností tvoří vlastní pracovní náplň příslušníků SKAM. Každý z nich musí ovládat své funkční povinnosti při práci skupiny. Jinak tak může své znalosti plně uplatnit a podílet se na splnění stanovených úkolů.

Uvedené kvalifikační požadavky, rozvedené v předchozích odstavcích, vytvářejí odbornou úroveň první části příslušníků SKAM. Druhou část příslušníků mohou tvořit odborníci pro ovládání techniky použité na pracovišti SKAM. Tito mohou být mimo to pověřeni a vyškoleni k práci se šiframi 1. stupně (bude-li nutné vstupní nebo výstupní údaje zakódovat).

Vzhledem k tomu, že bojová činnost je nepřetržitá, musí počet příslušníků obou profesí zabezpečit nepřetržitost práce skupiny. Za minimální počet považují dva pro každou profesi. Zvýšení počtu (nad minimální) je závislé na množství programů nebo na odborné náplni jednotlivých programů.

Celkový počet příslušníků skupiny může ovlivnit ještě způsob, jakými spojovacími cestami se vstupní (výstupní) údaje budou předávat (přebírat) do (z) výpočetního střediska.

Budou-li to prostředky svazku, pak se zvýší jen objem povinností náčelníka spojení svazku.

Bude-li mít SkAM své organické prostředky k přenosu informací do (z) výpo-

četního střediska, musí být bezpodmínečně do skupiny zařazen i odborník pro tuto přenosovou techniku. Je možné spojit tuto odbornost s odborností zmíněné druhé profese, protože spolu přímo souvisejí.

Materiálně technické vybavení

Materiálně technické vybavení je podmíněno organizačním začleněním a složením skupin.

Místo, úloha a organizační začlenění SkAM na stupni svazku ovlivňuje umístění a typ pracoviště této skupiny.

Umístění pracoviště musí zabezpečit

- možnost získat úplné a včasné vstupní údaje,

- klidnou pracovní činnost ke zpracování vstupních údajů, neboť nejvyšším požadavkem je **bezchybnost**.

- bezporuchovou práci na technice, která připravuje nebo uskutečňuje přenos dat.

Pracoviště musí být stejného typu jaký převládá na příslušném štábu a to z důvodů utajení, stejné mobility a technické údržby.

Složení skupiny spolu s materiálně technickým vybavením má vliv na počet pracovišť. Předpokládáme-li ve složení SkAM dvě profese s rozličnou funkcí naplní, budou jistě na místě i dvě pracoviště s vlastní materiálně technickou základnou.

Pracoviště **prvé profese** musí vyhovovat **podmínkám** k získání vstupních údajů a ke klidnému jejich zpracování. To předpokládá

- osobní styk, případně přímé telefonické spojení (dispečink) s těmi složkami štábu, které mohou být zdrojem vstupních a zároveň příjemci výstupních údajů z výpočetního střediska,

- odpovídající vybavení k zpracování údajů,

- osobní styk s pracovištěm druhé profese.

Základní materiálně technickou výbavou pracoviště **prvé profese** musí tedy být (kromě vybavení ŠA)

- telefonní (dispečinkové) spojení se všemi složkami štábu,

- přímé spojení (telefonické, rádiové) s výpočetním střediskem svazu přes spojovací uzel svazků (nebo přímé),

- pomůcky malé mechanizace popř. automatizační pomůcky,

- vlastní zdroj elektrického proudu (možnost napojení na síť štábu),

- pracovní stůl pro pomůcky a vlastní práci,

- kreslicí stůl k vedení mapy, jako výchozího podkladu pro většinu programu.

Vybavení pracoviště **druhé profese** (opět ŠA) má již speciální zaměření, které musí odpovídat;

- potřebám výpočetního střediska,

- požadavkům přenosové techniky,

- potřebám spojovacích prostředků, zejména mezi spojovací uzel svazku a výpočetní střediskem,

- požadavkům na práci se šiframi 1. stupně,

- autonomnosti pracoviště v zásobování elektrickým proudem (popřípadě možnost napojení na síť štábu); zdroj elektrické energie může být společný s 1. pracovištěm.

Tyto dílčí úvahy nevyčerpávají plně uvedenou problematiku, ale i tak upozorňují na nutnost včasné přípravy pracovníků, kteří mohou splnit uvedené podmínky a počítat se zvýšenou potřebou materiálně technického vybavení skupin i celého štábu svazku.